

नमुना प्रश्नपत्र
२०७७

विषय कोड :Nep: 331

कक्षा : ११

विषय : ऐच्छिक नेपाली

समय : ३ घण्टा

विद्यार्थीले सकेसम्म आफ्नै मौलिक शब्दमा उत्तर दिनुपर्ने छ ।

समूह 'क'

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर दिनुहोस् : ४x ५ = २०

१. तलको कथांश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् :

एउटै सिरान गरेर सुतेपछि कहिलेकाहीँ गोडा लाग्छ नाई, भगडा भो भन्दैमा धर्म छोड्नु हुन्छ ? आफूले साँचो मनले उपकार गरेपछि यसको आत्माले पनि कर लाउँछ । अमृत रोपेको ठाउँमा विष फलेको कतै सुनेका छौ ? माटाको भर ढुङ्गो, ढुङ्गाको भर माटो, संसार भरै भरमा अडेको छ । यो भरको ताँदो छिन्नेबित्तिकै सबै भताभुङ्ग हुन्छ ।

प्रश्नहरू :

(क) प्रस्तुत कथांशका आधारमा गुमाने पात्रको स्वभावगत विशेषता उल्लेख गर्नुहोस् ।

(ख) माथिको कथांशले व्यक्त गरेको विचारबारे स्पष्ट पार्नुहोस् ।

२. तलको कवितांश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् :

आकाश छुने टाकुरा हाम्रो भेटेर भेटिन्न
पौरखी हाम्रा पुर्खाको पाइला मेटेर मेटिन्न
बिम्भौला कहाँ पूर्वको पैलो उज्यालै नरहे
नेपाली हामी रहौला कहाँ नेपालै नरहे ।

प्रश्नहरू :

(क) प्रस्तुत कवितांशमाकस्तो लयविधान पाइन्छ ?

(ख) दिइएको कवितांशको भाव उल्लेख गर्नुहोस् ।

३. तलको निबन्धांश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् :

दिन स्वच्छ थियो । नीलो आकाश नाङ्गा पर्वतहरूलाई त्यसै त्यसै निलुँला जस्तै गरेर हजारौँ म्वाइँ खाइरहेको थियो । सूर्य प्रशस्त सौन्दर्यले पृथ्वीलाई सिँगारिरहेको थियो । सारा हिमालको हिउँ भरेर कञ्चन कुइरोमा फेरिई रुवा जस्तै नदी बग्ने खोंचहरूमा टनाटन भरिए जस्तो देखिन्थ्यो ।

प्रश्नहरू :

(क) माथिको निबन्धांशमा प्रकृतिलाईकसरी मानवीकरण गरिएको छ ?

(ख) प्रस्तुत निबन्धांशका आधारमा निबन्धकारको मूल प्रवृत्तिबारे लेख्नुहोस् ।

४. तलको नाट्यांश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् :

अब तिमीहरू मिलेर जाओ । एउटै गाउँमा बसेपछि एकअर्काले मदत गर्नुपर्ने, मिलेर बस्नुपर्नेमा, वेइमानी गरेर, भगडा गरेर नचाहिँदो कुरामा निहुँ खोज्ने हो भने कसरी उन्नति हुन्छ ?

प्रश्नहरू :

(क) माथिको नाट्यांशमा मानिसको उन्नति कसरी हुन्छ भनिएको छ ?

(ख) दिइएको नाट्यांशमा द्वन्द्वको कस्तो स्वरूप देखाइएको छ ?

समूह 'ख'

तलका कुनै तीन प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् : $3 \times 5 = 15$

- कथाका तत्त्व उल्लेख गरी कथानकका बारेमा स्पष्ट पार्नुहोस् ।
- “गोरे अब त्यस फुटपाथ स्टेट (सडक पेटी राज्य) को सम्राट् थियो, टिकी पट साम्राज्ञी । चिम्से, घैटे मन्त्री, मिनिस्टर ।” प्रस्तुत कथांशमा व्यक्त शब्दशक्ति उल्लेख गर्नुहोस् ।
- रसका प्रकारको नाम उल्लेख गर्दै करुण रसलाई सोदाहरण चिनाउनुहोस् ।

समूह 'ग'

तलका कुनै दुई उद्धरणको सप्रसङ्ग व्याख्या गर्नुहोस् : $2 \times 5 = 10$

- आमा, हजुरलाई मेरो माया लाग्दैन हगि, फेरि पनि बाढी आयो भने हजुरले फेरि पनि मलाई नै पानीमा छाडिदिनुहुन्छ, होइन ?
- समयको लामो सडक छ !
युगहरू छन् गल्ली, गल्ली !
मेरो आत्मा, एक दर्शक,
खोज्छ सुन्दर, हल्ली, हल्ली !
- ऋतुरङ्गहरू र रङ्गऋतुहरू मैसित गुनगुनाइरहेका हुन्छन् । रङ्गमा ऋतु सन्निहित छन् :
ऋतुहरूमा रङ्ग अन्तर्निहित छन् ।

समूह 'घ'

तलका कुनै एक प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् : $1 \times 6 = 6$

- ‘लछमनियाँको गौना’ कथामा वर्णित विवाह बन्धनलाई आजको सन्दर्भमा कतिको उपयुक्त देख्नुहुन्छ ? आफ्ना विचार लेख्नुहोस् ।
- ‘दोषी चस्मा’ कथाका मुख्य मुख्य घटना टिपोट गर्नुहोस् ।

समूह 'ङ'

तलका कुनै तीन प्रश्नको समीक्षात्मक उत्तर दिनुहोस् : $3 \times 8 = 24$

- उपन्यासकार ध्वज गोतामेका औपन्यासिक प्रवृत्ति उल्लेख गर्दै ‘घामका पाइला’ उपन्यासको शीर्षक सार्थकता पुष्टि गर्नुहोस् ।
- ‘नारी’ निबन्धले औँल्याएका सामाजिक रूपान्तरणका सन्देशबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
- ‘एउटा च्यातिएको पोस्टर’ कवितामा जीवनबारे कस्तो दृष्टिकोण प्रस्तुत गरिएको छ ? स्पष्ट पार्नुहोस् ।
- “सन्त्राशदेखि पर” कथामा मानव जीवनको कस्तो मनोवृत्तिको विश्लेषण गरिएको छ ? लेख्नुहोस् ।

समाप्त

विशिष्टीकरण तालिका

(क) सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन (कक्षा ११)

क्षेत्र	विधा	ज्ञान र बोध			व्यावहारिक सिप			उच्च दक्षता			जम्मा प्रश्न	उत्तर दिनुपर्ने प्रश्न सङ्ख्या	अङ्क भार	स्पष्टीकरण
		अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो				
पाठ्यवस्तुको बोध (समूह क)	(क) कथा		१								१	१	५	(अ) कथा पाठको सङ्केतक अंश दिई कथावस्तु, पात्र, परिवेश, विचारपक्षबाट एक प्रश्न (आ) उद्देश्य, भावपक्ष, दृष्टिविन्दु, शीर्षक सार्थकता र सारवस्तुका बारे कुनै एक प्रश्न गरी जम्मा दुई प्रश्न सोध्ने र तिनको छोटो उत्तर लेख्न लगाउने । यस्ता प्रश्नमा पाठको सङ्केतक अंश दिई सोध्ने ।
	(ख) कविता		१								१	१	५	(अ) कविता पाठको सङ्केतक अंश दिई भावार्थ उद्देश्यबाट एक प्रश्न (आ) शब्दशक्तिरस, अलङ्कार र छन्द आदिका बारे कुनै एक प्रश्न गरी जम्मा दुई प्रश्न सोध्ने र तिनको छोटो उत्तर लेख्न लगाउने । यस्ता प्रश्नमा पाठको अंश दिई सङ्केतक अंश दिई सोध्ने ।
	(ग) निबन्ध		१								१	१	५	(अ) निबन्ध पाठको सङ्केतक अंश दिई उद्देश्य, मूल विचार, परिवेशपक्षबाट एक प्रश्न (आ) शीर्षक सार्थकता, प्रवृत्तिशैलीपक्षबाट कुनै एक प्रश्न गरी जम्मा दुई प्रश्न सोध्ने र तिनको छोटो उत्तर लेख्न लगाउने । यस्ता प्रश्नमा पाठको सङ्केतक अंश दिई सोध्ने ।
	(घ) नाटक		१								१	१	५	(अ) नाटक पाठको सङ्केतक अंश दिई विषयवस्तु, परिवेश र शैलीपक्षबाट एक प्रश्न (आ) द्वन्द्व, पात्र, दृश्यविधान र शैलीपक्ष आदिका बारे कुनै एक प्रश्न गरी जम्मा दुई प्रश्न सोध्ने र तिनको छोटो उत्तर लेख्न लगाउने । यस्ता प्रश्नमा पाठबाट सङ्केतक अंश दिई सोध्ने ।
साहित्य र साहित्यसिद्धान्त खण्ड (समूहख)	कथा, कविता, निबन्ध, एकाङ्की, उपन्यास, रस, अलङ्कार, शब्दशक्ति, छन्द								४		४	३	१५	(क) विधा खण्डका कथा, कविता, निबन्ध, एकाङ्की र उपन्यासबाट विधाकासैद्धान्तिक अवधारणाका आधारमाकुनै एक प्रश्न सोध्ने (ख) विधागत पाठबाट कथानक, मूलभाव, उद्देश्य, पात्र, परिवेश, भाषाशैली, शीर्षक सार्थकता मध्येबाट कुनै दुई प्रश्नसोध्ने (ग) साहित्यसिद्धान्त खण्डका शब्दशक्ति, रस, छन्द र अलङ्कारबाट सैद्धान्तिक पक्षका कुनै एक प्रश्न रकविता पाठका कुनै सङ्केतक अंश दिई छन्द, अलङ्कार, गण, शब्दशक्ति, लयविधानबाट कुनै एक प्रश्न सोध्ने (घ) कथा, निबन्ध र एकाङ्कीबाटसङ्केतक अंश दिई शब्दशक्ति, भाषिक संरचना, पहिचान गर्न लगाउने गरी कुनै एक प्रश्नसहित जम्मा छोटो प्रश्न सोध्ने र चारओटा प्रश्नको उत्तर लेख्न लगाउने । यसरी प्रश्न सोध्दा पाठ नदोहोरिने गरी प्रश्न निर्माण गर्ने ।
सप्रसङ्ग व्याख्या (समूह ग)	कथा, कविता, निबन्ध, एकाङ्की र उपन्यास									३	३	२	१०	कथा, कविता, निबन्ध, एकाङ्की, उपन्यास विधाबाट पाठगतकुनै तीन उद्धरण दिई कुनै दुई उद्धरणको व्याख्या/ भावार्थ/ सप्रसङ्ग व्याख्या उत्तर दिन लगाउने

समीक्षा एवम् सारलेखन/घटना टिपोट (समूहघ)	कथा, एकाङ्की, निबन्ध र उपन्यास					१				१	२	१	६	कथाबाट सार लेख्न एक प्रश्न र निबन्ध र उपन्यासबाट मुख्य मुख्य घटना टिपोट गर्न एक प्रश्न गरी जम्मा दुई प्रश्न सोधी दुवै प्रश्नको उत्तर लेख्न लगाउने ।
समीक्षात्मक (समूह ड)	कविता, कथा, निबन्ध, एकाङ्की उपन्यास									४	४	३	२४	कविता, कथा, निबन्ध एकाङ्कीबाट एक एकओटा गरी तीनओटा र उपन्यासबाट एक गरी जम्मा चारओटा प्रश्न सोधीकुनै तीन प्रश्नकोसमीक्षात्मक उत्तर दिन लगाउने ।
जम्मा		४				१			४	६	१७	१३	७५	